

Suhdanne-ennuste

Q4 2020

Kuntarahoitus

Talouden koronataantuma jäämässä pelättyä lievemmäksi

Bruttokansantuotteen lasku jää vuonna 2020 selvästi pelättyä pienemmäksi, 3,5 prosenttiin. Pandemian toinen aalto vaikuttaa kuitenkin negatiivisesti bkt-kehitykseen loppuvuonna ja mahdollisesti vielä ensi vuoden alussa. Talouden laaja-alainen toipuminen alkaa näillä näkymin ensi kesänä. Vuoden 2021 jälkipuoliskon ripeästä elpymisestä huolimatta bkt-kasvu jää ensi vuonna 2 prosenttiin. Mikäli laaja rokotesuoja saavutetaan jo kevään aikana, vuoden 2021 bkt-kasvu voi olla tuntuvastikin ennustettua ripeämpää. Vuositasolla voimakkain kasvu nähdään vasta 2022 (3,5 prosenttia).

KUNTARAOITUS: SUOMEN TALOUDEEN ENNUSTE, JOULUKUU 2020

Määrän muutos, %

		2020e	2021e	2022e
Tarjonta	Bkt	↑ -3,5	↑ 2,0	3,5
	Tuonti	↑ -8,5	→ 3,0	6,5
Kysyntä	Yksityinen kulutus	↓ -4,0	↑ 3,0	3,5
	Julkinen kulutus	↓ 0,5	→ 2,0	0,5
	Investoinnit	↑ -3,0	↓ -3,0	4,0
	Vienti	↑ -11,0	↓ 4,0	9,0
Muut ennusteet*	Työttömyysaste (15-74v.)	↓ 7,9	↓ 8,2	7,8
	Kuluttajahintainflaatio	↓ 0,3	↓ 1,2	1,4

Nuolet: ennustetta ↑ nostettu ↓ laskettu → säilynyt ennallaan

*ennuste vuosikeskiarvoina. Lähde: Tilastokeskus, Kuntarahoitus

Suomen talouskehitys on kuluvana vuonna jaksanut kerta toisensa jälkeen yllättää myönteisesti. Uusimpien neljännesvuositilinpitolukujen mukaan Suomen kokonaistuotanto supistui kevään koronavirüsissä aiempia arvioita vähemmän ja elpyi kesäkuukausina odotuksia vahvemmin. Vuoden alusta lukien Suomen bkt on supistunut vain 2,2 prosentilla, mikä on kansainvälisesti vertaillen hyvin maltillinen pudotus.

Tärkein syy Suomen talouden iskunkestävyydelle on ollut useimpia muita maita rauhallisempi epidemiatilanne. Myös teollisuutemme tilauskanta oli koronavirüsien alkaessa kohtalaisen vahva, mikä on sittemmin auttanut ylläpitämään tuotannon tasoa, vaikka uusien tilausten virta onkin selvästi heikentynyt. Teollisuuden jälkisykliset piirteet tosin voivat tulevan talven aikana osoittautua vielä ongelmaksi, ja ne saattavat aiheuttaa hidasteita myös pandemian jälkeiseen elpymiseen. Toisaalta rohkaiseva uutinen on, että tärkeimmillä vientimarkkinoillamme, kuten Saksassa, USA:ssa ja Kiinassa, taloustilanne on pysynyt keskimääräistä parempana.

Vuoden kolmannen neljänneksen yllättävän vahvojen tilinpitolukujen yksityiskohdissa kannattaa panna merkille, että varastojen nettomuutoksen vaikutus bkt-kasvuun oli varsin suuri – tavaraa on valmistettu varastoon odottamaan loppukysynnän virkoamista. Mikäli pandemian kiihtyminen lykkää kysyntätekkijöiden elpymistä, varastojen likvidointi voi jatkossa vaikuttaa negatiivisesti tuotantoon.

Nykytietojen valossa Suomen bruttokansantuotteen lasku jää vuonna 2020 selvästi pelättyä pienemmäksi. Viime kesänä odotimme 7,0 prosentin pudotusta ja vielä alkusyksystäkin 5,0 prosentin laskua. Koska vuoden alkupuoliskon bkt-tilastoja on tarkistettu parempaan suuntaan ja pandemia-aaltojen välillä talous toipui yllättävän rivakasti, Suomen bkt näyttääkin nyt supistuvan ”vain” noin 3,5 prosenttia vuonna 2020.

Elpymisen voimakkain vaihe 2021 jälkipuoliskolla, vuositason kasvuhuippu vasta 2022

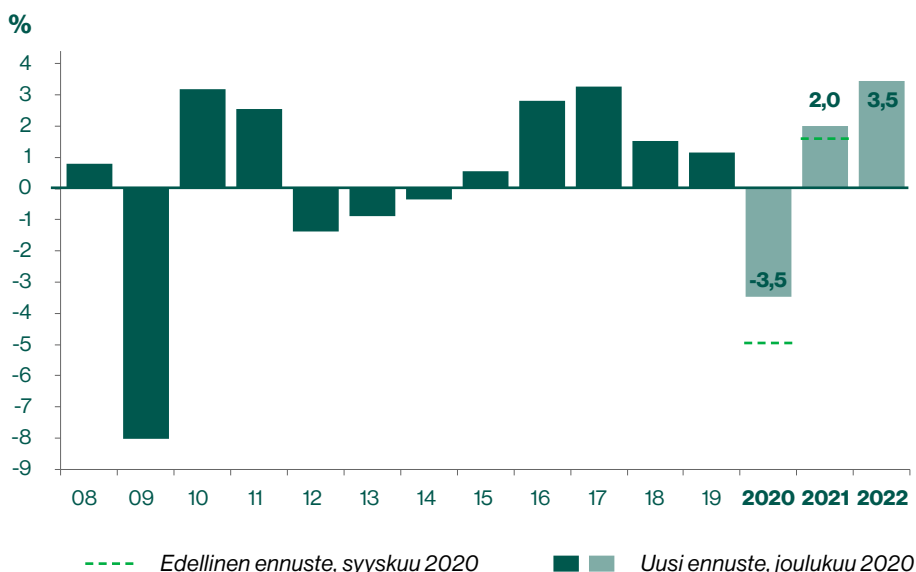
Tulevien parin vuoden osalta ennuste-epävarmuus on edelleen erittäin suurta. Bruttokansantuotteen kehitysura riippuu oleellisesti siitä, alkaako näkyä koronarokotteesta vahvistaa talousluottamusta ja kysyntää jo alkuvuodesta vai käynnistyykö elpyminen toden teolla vasta, kun laajat kansanryhmät on saatu rokotettua. Ratkaisevaa on myös, miten syvän loven koronapandemian toisesta aallosta johtuva kaksoistaantuma aiheuttaa ja miten pitkään ensi vuoden puolelle alavire jatkuu.

Ennustemme perustuu näkemykseen, jossa talous kääntyy vuoden 2020 viimeisellä neljänneksellä uudelleen laskuun, mikä alentaa bkt:n lähtötasoa vuodelle 2021. Lisäksi odotamme kehityksen pysyvän vaisuna vielä talven ja alkukevään ajan. Talouden laaja-alainen toipuminen pandemiasta alkaa näillä näkymin ensi kesänä. Vaikka elpyminen on alkuvaiheessa kaikkein ripeintä, koko vuoden 2021 bkt-kasvu jää vielä melko vaatimattomaan 2,0 prosenttiin.

”Bkt:n kehitysura riippuu siitä, milloin koronarokote alkaa vahvistaa talousluottamusta ja kysyntää.”

Sen sijaan vuosi 2022 saa edellisvuoden jälkipuoliskon vauhdikkaasta kasvusta perintönä lentävän lähdön. Vuonna 2022 bkt-kasvu ylittää 3,5 prosenttiin, vaikka kyseisen vuoden sisällä tapahtuva talouskasvu jo selvästi hidastuuakin lähemmäksi pitkän aikavälin trendiä.

**Suomi, BKT-kasvu
+ Kuntarahoituksen ennuste 2020–2022**

Lähde: Tilastokeskus, Macrobond, Kuntarahoitus

Myös työllisyys yllättänyt positiivisesti – riskipisteitäkin silti on

Työllisyys on toipunut kevään koronashokista odotettua paremmin. Työllisten määrän trendi on noin 40 000–45 000 matalammalla kuin ennen koronakriisiä. Työvoiman määrä puolestaan on jo toipunut miltei kriisiä edeltäneelle tasolle. Ihmiset siis osallistuvat työmarkkinoille lähes yhtä innokkaasti kuin juuri ennen epidemian puhkeamista, mikä on jopa hieman hämmästyttävää.

Työmarkkinoiden odottamattoman resilienssin vuoksi arvioimme nyt työttömyyden nousevan aiempaa ennustettamme maltillisemmin ja saavuttavan huippunsa jo ensi vuonna. Odotamme keskimääräisen työttömyysasteen nousevan vuonna 2021 vain hieman kuluvan vuoden 7,9 prosentin tasosta 8,2 prosenttiin ja laskevan vuonna 2022 7,8 prosenttiin.

Valitettavasti näiden huojentavien työllisyyslukujen ohella myös pitkäaikaistyöttömien määrä on kääntynyt selvään nousuun, ja heitä on jo yli 80 000. Työttömyyden pitkittyessä uudelleentyöllistyminen vaikeutuu. Virtausta työttömyyden kovaan ytimeen pitäisi kuitenkin kyetä hillitsemään, jotta tavoitellulle työllisyyskasvulle olisi pandemian jälkeen riittävät edellytykset.

Katsetta siirrettävä jo hiljalleen pandemian jälkeiseen aikaan ja talouden uusiutumiseen

Alun elpymisvaiheen jälkeen konkurssisuman purkaminen sekä pitkäaikaistyöttömyyden nousu voivat tuoda pidemmäksi aikaa kitkaa talouskasvulle. Elvytyspolitiikan viritystä onkin

järkevää enenevässä määrin suunnata uudenlaisen liiketoiminnan syntyminen tukemiseen.

Samalla on vietävä läpi talouden rakenneuudistuksia. Sosiaali- ja terveystalouden, sosiaaliturvan, koulutusjärjestelmän sekä työmarkkinoiden rohkea uudistaminen toisivat elintärkeää vipua kasvuun ja tuotantorakenteen uusiutumiseen.

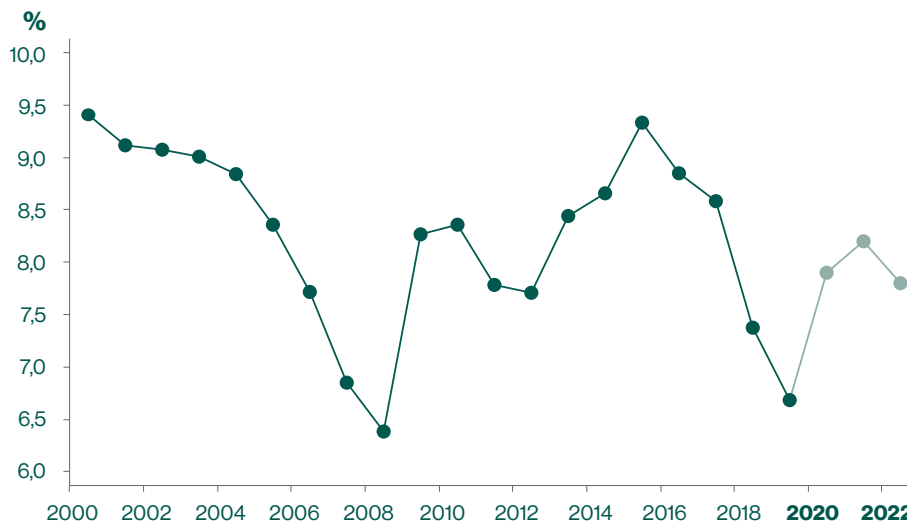
Koronatuet vahvistavat kuntataloutta – pitkän aikavälin ongelmat eivät kuitenkaan ole hävinneet

Valtion koronatuet vahvistavat lyhyellä aikavälillä kuntien taloustilannetta. Vuodesta 2020 on tulossa kuntataloudelle merkittävästi edellisvuotta parempi. Vuoteen 2021 liittyy kuitenkin vielä paljon epävarmuustekijöitä: pandemian etenemisellä ja siitä toipumisella on suuri merkitys kuntien verotuloihin. Samalla investointitarpeet kasvavat jatkuvasti, erityisesti muuttovoittoalueilla.

Kuntasektorin pitkän aikavälin perushaasteet eivät myöskään ole korona-aikana mihinkään hävinneet. Osa kunnista joutuu sopeuttamaan palvelutarjontaansa pienemmäksi asukasmäärän vähenemisen vuoksi, muutamien kaupunkiseutujen taas on kyettävä investoimaan kasvuun.

Myös palvelurakenteeseen kohdistuu ennennäkemättömän suuri muutospainne. Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tarve vähenee voimakkaasti, mutta vanhuspalveluissa kasvu on erittäin jyrkkää. Muutoksesta selviämisen edellyttää kunnissa entistä tiiviimpää yhteistyötä, parhaiden käytäntöjen jakamista sekä tarkkaa taloudenpitoa.

Suomen työttömyysaste (15–74-v.), vuosikeskiarvo + Kuntarahoituksen ennuste 2020–2022

Lähde: Tilastokeskus, Macrobond, Kuntarahoitus

Kuntarahoituksen suhdanne-ennusteesta vastaa yhtiön pääekonomisti, valtiotieteiden tohtori Timo Vesala. Vesalan näkemyksiin ajankohtaisista talousaiheista voi tutustua suhdanne-ennusteiden ja markkinakatsausten lisäksi myös Kuntarahoituksen Huomisen talous -podcastissa. Podcast löytyy Kuntarahoituksen verkkosivuilta, iTunesista, Spotifysta, Soundcloudista ja Acastista.

 @TimoVesala